

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Харківський національний автомобільно-
дорожній університет**

у співпраці з

Lodz University of Technology
(м. Лодзь, Польща)

ДВНЗ «Національний лісотехнічний університет України»
Навчально-науковий інститут екологічної економіки і менеджменту
(м. Львів, Україна)

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінський банківський інститут»
(м. Харків, Україна)

Державний біотехнологічний університет
(м. Харків, Україна)

**ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ
ТА ЕКОНОМІКО-ФІНАНСОВИЙ
ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ
СУЧАСНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ:
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

МАТЕРІАЛИ

**II Міжнародної науково-практичної конференції,
Україна, м. Харків, 02 листопада 2022 р.**

Збірник наукових праць

ХНАДУ, 2022

УДК 657:336.2:338.2

*Конференція зареєстрована в УкрІНТЕІ, посвідчення № 927 від 23.11.2021 р.
Друкється за рішенням Вченої ради факультету управління та бізнесу
Харківського національного автомобільно-дорожнього університету,
протокол № 3 від 17.10.2022 р.*

Організаційний комітет:

- Богомолів В.О.** д-р техн. наук, професор, ректор, ХНАДУ (голова оргкомітету)
Дмитрів І.А. д-р екон. наук, професор, проректор з наукової роботи, ХНАДУ (заступник голови оргкомітету)
- Шевченко І.Ю.** д-р екон. наук, професор, декан факультету управління та бізнесу, ХНАДУ (заступник голови оргкомітету)
- Ковальова Т.В.** канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування, ХНАДУ (заступник голови оргкомітету)
- Качмарек Л.
(Kaczmarek Ł.)** dr hab. inż., prof., Vice Dean for Full Time Degree Programmes, Faculty of Mechanical Engineering, Lodz University of Technology; Head of the Research Groups Space Engineering and Functional Materials; Vice President of the Association of Polish Inventors and Rationalizers; Co-founder of a spin-off company Advanced Graphene Products Sp. z o. o. (м. Лодзь, Польща)
- Маренич Т.Г.** д-р екон. наук, професор, професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Державний біотехнологічний університет (м. Харків)
- Беляєва Л.А.** канд. екон. наук, доцент, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування, ННІ «Каразінський банківський інститут» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
- Воляник Г.М.** канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту ННІ екологічної економіки і менеджменту ДВНЗ «Національний лісотехнічний університет України» (м. Львів)
- Маліков В.В.** д-р наук з держ. упр., професор кафедри обліку і оподаткування, ХНАДУ
- Болдовська К.П.** канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, ХНАДУ (відповідальний секретар)

Обліково-аналітичний та економіко-фінансовий інструментарій управління сучасним підприємством: міжнародний досвід : збірник наукових праць за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 02 лист. 2022 року). Харків : ХНАДУ, 2022. 232 с.

Матеріали конференції будуть корисні для науково-педагогічних працівників, науковців, представників сфери державного управління, практичних працівників, а також аспірантів і здобувачів вищої освіти у галузі обліку і оподаткування, фінансів, економіки, підприємництва, менеджменту.

Матеріали опубліковані в авторській редакції з дотриманням індивідуального стилю. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надано в рукописах, та залишає за собою право не поділяти погляди авторів на ті чи інші питання, що розглянуті в рамках науково-практичної конференції.

© колектив авторів
© ХНАДУ, 2022

ЗМІСТ

1. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ І РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Беляєва Л.А., Брєславаць А.М. Особливості обліку розрахунків з контрагентами в період воєнного стану	7
Волошко Т.В., Хорошилова І.О. Особливості організації обліку готової продукції	10
Воляник Г.М. Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства інформацією про запаси у відповідності до міжнародних та національних стандартів обліку	14
Дорошенко М.А., Уламбаяр Ц., Болорхуу Т. Визначення дебіторської заборгованості у національних і міжнародних стандартах бухгалтерського обліку	19
Колєсніченко А.С. Порівняльна характеристика форми фінансової звітності «баланс» для малих та середніх суб'єктів господарювання	22
Кравченко О.В., Кобець Т.О. Проблеми обліку заробітної плати на підприємствах	25
Московчук А.Т., Дорош В.Ю. Використання методу логарифмування в аналітичному дослідженні доходів	27
Пеняк Ю.С., Марков Р.В. Особливості управління запасами в умовах воєнного стану в Україні	30
Приймак С.В. Роль інформації в організації аналітичних досліджень бізнесу	33
Юсковець І.М. Ефективність використання оборотних активів на прикладі ТОВ «Нова пошта»	37

2. ОБЛІКОВО-ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА І ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

Вербицька В.І., Якушкіна В.Р., Олефіров Д.Г. Актуальність та необхідність вдосконалення прогностичної аудиторської діяльності	41
Джалова-Фісун О.С. Особливості облікової політики бюджетної установи	46
Кравченко О.В., Бага А.В., Дмитренко А.В. Теоретичні засади оподаткування сільськогосподарських підприємств	49

<i>Маліков В.В.</i> Місце та роль податків на доходи громадян у податковій системі держави	‘53
<i>Маліков В.В.</i> Формування та сучасний стан податкової системи України	58
<i>Монастирук М.В.</i> Вплив запровадження воєнного стану на оподаткування суб’єктів малого бізнесу	65
<i>Овчарова Н.В., Сенченко А.С.</i> Формування облікової політики щодо забезпечень для цілей оподаткування	69

3. СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ОДИНИЦЯМИ

<i>Білошанка В.С.</i> Система продажів банківських продуктів як функціональний напрямок управління банком	73
<i>Бочарова Н.А., Бук О.В.</i> Оцінка функціонування СОБ	77
<i>Вербицька В.І., Надвіренко А.Д.</i> Управління оборотним капіталом підприємства	81
<i>Zhmai A., Shkurateniuk N.</i> Comparative description of risk-management standards COSO and FERMA	86
<i>Забедюк М.С.</i> Фінансовий потенціал підприємства: сутність, функції та фактори впливу	89
<i>Леонтьєва Л.В., Леонтьєв Р.В.</i> Управління і контроль за фінансами під час воєнного стану	91
<i>Мошківський В.В.</i> Інструменти фінансового управління	95
<i>Нужна О.А.</i> Економіко-математичне моделювання в управлінні фінансовими результатами сільськогосподарських підприємств	98
<i>Шаповал І.А.</i> Політика інвестиційної діяльності у державному секторі економіки	101

4. МЕНЕДЖМЕНТ ЗМІН НА СУЧАСНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ АСПЕКТИ

<i>Близнюк А.О., Власов Б.О., Окомельченко В.А., Загоруйко В.С.</i> Поняття та принципи побудови організаційних структур управління	105
<i>Герасимчук В.Г., Андрос С.В.</i> Пріоритети відновлення та розвитку реального сектору економіки України	110

<i>Долгих Я.В.</i> Особливості формування вхідних та вихідних показників об'єктів господарювання, ефективність яких оцінюється методом DEA	114
<i>Zhmtai A., Cherneva A.</i> Features of doing business as a wakaresaseya	116
<i>Нестеренко В.Ю., Мороз А.Р., Тарянік Ю.С.</i> Конкурен-тоспроможність підприємства: дослідження сутності поняття	121
<i>Федотова І.В., Мезенцева Є.В.</i> Використання бенчмаркінгу для підвищення конкурентоспроможності підприємства	125
<i>Федотова І.В., Скалозубов О.О.</i> Основні аспекти формування взаємовідносин АТП з персоналом	129
<i>Хорошилова І.О., Качмарек Л., Мошківський В.В.</i> Найбільш поширені моделі менеджменту змін	133

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

<i>Дєвочко О.А.</i> Правові засади розвитку підприємства: проблеми і перспективи реформування	138
<i>Джалова-Фісун О.С.</i> Нормативне регулювання бюджетного обліку в Україні	142
<i>Ковальова Т.В., Бойченко А.Є.</i> Про нормативну-правову базу при обліку розрахунків з постачальниками	144
<i>Костяниця Д.О.</i> Нормативно-правова база як підґрунтя забезпечення розвитку підприємництва	149
<i>Леонтьєва Л.В.</i> Фінансовий контроль вищих органів державної влади під час воєнного стану	153
<i>Перунова О.М.</i> Нормативно-правове забезпечення розвитку юридичної особи	159
<i>Половко А.В.</i> Організаційно-регулятивні аспекти бухгалтерського обліку в Україні проблеми і перспективи	167
<i>Токаренко К.В.</i> Теоретичні аспекти сутності сільськогосподарських підприємств та їх видів	171

6. ПЕРСПЕКТИВИ МОДЕРНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

<i>Бєлов Л.О.</i> Історія розвитку обчислювальної техніки та інформаційних систем і технологій у контексті модернізації бухгалтерської справи	176
<i>Мошківський В.В., Вербицька В.І.</i> Роль бухгалтера в умовах цифрової економіки	179
<i>Новикова Д.А.</i> Оптимізація аудиту та бухгалтерського обліку в Україні за допомогою технології блокчейн	184
<i>Глуцкевич Н.В.</i> Варіанти цифровізації обліку в Україні	186

7. НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

<i>Бабіч В.Є.</i> Завдання бухгалтерського обліку в сучасних умовах	189
<i>Бондар М.В.</i> Сутність та види поліпшення та ремонту основних засобів	192
<i>Вербицька В.І., Кисіль В.В., Рочева Г.В.</i> Удосконалення правлінського обліку в частині розподілу накладних витрат підприємства	196
<i>Дорошенко М.А., Болдовська К.П.</i> Дебіторська заборгованість: теоретичні аспекти визначення	201
<i>Дрюк Т.М.</i> Основи обліку, аналізу і аудиту екологічних витрат підприємств	206
<i>Івакін В.О., Хорошилова І.О.</i> Нововведення в обліку дебіторської заборгованості	208
<i>Ковальова Т.В., Шрамкова Н.А.</i> Дослідження визначення «запаси» для цілей бухгалтерського обліку	212
<i>Макогон В.Д.</i> Трансформаційні процеси у системі державних фінансів в умовах воєнного стану	218
<i>Нестеренко І.В.</i> Екологічне оподаткування як основа сталого розвитку	220
<i>Ситнікова К.О., Хорошилова І.О.</i> Аспекти обліку виробничих запасів та шляхи його покращення	224
<i>Христенко А.О., Проскура А.С., Лівенцова Я.О.</i> Науково-методичні засади організації соціально орієнтованого бухгалтерського обліку	228

умовах воєнного стану актуалізувалось питання ефективної організації системи державних фінансів. При цьому необхідно враховувати, що в даних умовах, потреба в фінансових ресурсах для фінансування бюджетних призначень кардинально зростає.

Перелік посилань:

1. Chugunov I, Makohon V, Krykun T. Budget strategy in the conditions of economic globalization. *Problems and Perspectives in Management*, 2019. 17(3), 101-110. doi:10.21511/ppm.17(3).2019.08

ЕКОЛОГІЧНЕ ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

*Нестеренко І.В., канд. екон. наук, доцент
Державний біотехнологічний університет, м. Харків*

В умовах глобальної трансформації економіки ефективна реалізація та дотримання основних принципів сталого розвитку світового господарства та біобезпеки як для глобальної господарської системи так і для окремо взятих підприємств дасть змогу переорієнтувати світову систему господарювання на новий якісний рівень, в основі якого лежить стратегія суспільно-орієнтованого та безпечного розвитку економічної системи. Погіршення екологічної ситуації на світовому рівні, обраний європейський вектор розвитку вимагає від України подальших кроків у напрямку впровадження державної стратегії екологічної політики та втілення гармонізованого з європейськими стандартами Національного плану дій (державної програми) з охорони довкілля, яка має базуватися на даних екологічного обліку та оподаткування на кожному підприємстві [1]. Налагодження дієвої обліково-звітної системи екологічних наслідків діяльності вітчизняних підприємств сприятиме: роз-

робці стратегії екологічно свідомого управління; вчасній ідентифікації ризиків виникнення надмірного антропогенного впливу на навколишнє середовище та здійснення обмежуючих та попереджувальних заходів; поглибленому аналізу фінансових результатів від природоохоронної діяльності і визначення впливу цих витрат на ефективність підприємства та ціну товарів, готової продукції чи послуг в основних видах діяльності, які мають найбільший вплив на природний капітал; оцінці економічного збитку, що завдає забруднення навколишнього середовища; забезпечить практичний зв'язок між показниками фінансової, екологічної та звітності зі сталого розвитку.

Організаційні засади екологічного оподаткування розроблені А. Пігу, базуються на механізмах стягнення податків з підприємств-забруднювачів та представлення субсидій суб'єктам господарювання, які знижують рівень викидів у навколишнє природне середовище [2, с. 70]. Так, на думку А. Пігу, наявність шкідливого впливу на природний капітал є достатньою підставою для втручання уряду. Відповідно до вимог Податкового кодексу України, а саме розділу VIII «Екологічний податок», за викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення, скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти, розміщення відходів, суб'єкти господарювання, юридичні особи, що не провадять господарську (підприємницьку) діяльність, бюджетні установи, громадські та інші підприємства, установи та організації, постійні представництва нерезидентів мають сплачувати екологічний податок [3]. Тому доцільно для налагодження ефективної системи екологічного оподаткування, відповідно до вимог Податкового кодексу, впровадження аналітичного апарату розрахунків за податками й зборами, який дозволить деталізувати операції з нарахування та сплати екологічного податку, зборів за спеціальне використання

води та за спеціальне використання лісових ресурсів, з метою їх оптимізації.

Дослідження, що протягом багатьох років проводилося країнами Європейського союзу доводить, що ставка еко-податку на енергію нижча за норму праці, окрім позитивного впливу на екологізацію енергетичного комплексу, сприятиме зайнятості населення [4, с. 8]. Крім того, останніми роками актуалізуються запити на дослідження таких екологічних аспектів діяльності суб'єктів господарювання як еко-податки. Коригування та інновація існуючих податкових викривлень та запровадження еко-податків можуть сприяти реалізації в країні «зеленої» податкової реформи та, як наслідок, підвищенню якості навколишнього середовища. Еко-податки охоплюють широкий спектр, наприклад країни-члени ЄС вводили податки на паливо, продукти та дії, що загрожують навколишньому середовищу (Швеція на природний газ та вуглець, Німеччина на забруднення води) [4, с. 10]. Виявлення впливу екологічних податків на Індекс екологічної ефективності, показало, що екологічні податки не мають статистично значущого впливу на динаміку досліджуваного індексу. Це свідчить про обмежену ефективність інструментів екологічного оподаткування у комплексному регулюванні екологічного іміджу країни. Враховуючи низьку ефективність екологічних податків у регулюванні екологічної безпеки, слід відзначити необхідність пошуку шляхів удосконалення їх впливу на діяльність суб'єктів господарювання. При використанні цих інструментів доцільно враховувати ризики, які пов'язано: зі зростанням заборгованості по екологічному податку; з ухиленням від сплати податків; з використанням неякісних очисних споруд; зі зниженням платоспроможності та фінансової стійкості платників податків.

Водночас одним із перспективних варіантів скорочення викидів забруднюючих речовин може бути дозвіл на відрахування вартості екологічних витрат із суми екологічних платежів, а також можливість податкових канікул для платників екологічного податку, тимчасове звільнення від оподаткування окремих операцій, виключення з бази оподаткування проектів.

Таким чином, результати оцінки показали, що екологічні податки є чинником, який знижує інтенсивність екологічних інновацій в країні в короткостроковій перспективі. Це пов'язано з використанням коштів суб'єктів господарювання на сплату екологічних податків замість фінансування екологічних інновацій. Враховуючи результати розрахунків, проаналізувавши досвід країн ЄС та вітчизняні реалії, можна зробити висновок про необхідність гармонізації вітчизняної системи екологічного оподаткування з європейською практикою в Україні з метою збереження довкілля та ефективного використання надходжень екологічного податку з метою досягнення Цілей сталого розвитку. При цьому, більшість країн, які характеризуються ефективною екологічною податковою політикою, використовують не один, а декілька податкових і неподаткових інструментів для стимулювання екологічно безпечної діяльності та зменшення шкідливого впливу на довкілля. У зв'язку з цим першочерговим завданням розвитку екологічної політики України є розробка теоретико-методичного забезпечення оцінки комплексного впливу держави на діяльність платників екологічного податку, який пов'язаний зі змінами (позитивними чи негативними) у їхньому впливі на довкілля.

Перелік посилань:

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вер. 2019 р. № 722/2019. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>.

2. Пігу А. Економічна теорія добробуту: пер. з англ. Т.1; заг. ред. С.П. Аукуціонек; вступ. ст. Г.Б. Хромушин. Київ: Прогрес, 2005. 512 с.

3. Податковий кодекс України [від 02 грудня 2010 року № 2755-VI із змінами і допов.]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

4. Чернікова І.Б., Кирильєва Л.О., Нестеренко І.В., Кузнецова С.О. Тактично-орієнтовані підходи до податкового планування в умовах сталого розвитку ринку. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2020. Вип. 1(31). С. 7-19. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/4198>.

АСПЕКТИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

Ситнікова К.О., здобувач вищої освіти

Хорошилова І.О., канд. екон. наук, доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Питання вдосконалення обліку виробничих запасів завжди перебували у центрі уваги у будь-якій організації. Пояснюється це складністю і трудомісткістю цього розділу бухгалтерського обліку, нею припадає понад 30 % всієї економічної інформації, що виникає на підприємстві.

Для забезпечення збереження виробничих запасів, правильної приймання, зберігання та відпустки цінностей важливе значення має наявність на підприємстві у достатній кількості складських приміщень, оснащених ваговими та вимірювальними приладами, мірною тарою та іншими пристроями. Необхідно також впроваджувати ефективні форми попереднього та поточного контролю за дотриманням норм запасів та витрачанням матеріальних ресурсів,

Наукове видання

**ОБЛКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ ТА ЕКОНОМІКО-
ФІНАНСОВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ
СУЧАСНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ:
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

МАТЕРІАЛИ

II Міжнародної науково-практичної конференції,
02 листопада 2022 р.

Збірник наукових праць

Відповідальний за випуск

Т.В. Ковальова

Авторська редакція

Підп. до друку _____ Формат _____
Папір офсетний. Друк RISO.
Ум.-друк. арк. 9,1 Обл.-вид. арк. 9,6
Тираж 100 прим. Зам. № _____

ВИДАВНИЦТВО

Харківського національного автомобільно-дорожнього університету

**Видавництво ХНАДУ, 61002, Харків-МСП, вул. Ярослава Мудрого, 25.
Тел. /факс: (057) 700-38-64; 707-37-03, e-mail: rio@khadi.kharkov.ua**

Свідоцтво Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції, серія ДК № 897 від 17.04 2002 р.